

Kognitionsvetenskapliga
programmet
i
Linköping

Studiehandledning

Kvalitativa forskningsmetoder, 6 hp

Termin: VT 2019
Kurskod: 729G07

FÖRORD

Syftet med denna studiehandedning är att underlätta studierna genom att tydliggöra kursens mål, innehåll och examinationsformer. Studiehandedningen ska ses som ett levande dokument, som med lärarnas och studenternas hjälp kan förbättras. Synpunkter är därför välkomna såväl under som efter kursen.

Lycka till med studierna!

Michael Tholander

Kursansvarig

INNEHÅLL

MÅL	4
INNEHÅLL OCH UPPLÄGG	5
EXAMINERANDE UPPGIFTER UNDER KUSENS GÅNG	6
SLUTEXAMINATIONSUPPGIFT: HEMTENTA	8
KOMPLETTERING OCH OMEXAMINATION	9
KURSVÄRDERING	12
KONTAKTINFORMATION	13

MÅL

I kursplanen anges de kunskaper varje student förväntas ha tillägnat sig efter att ha bedrivit fyra veckors heltidsstudier. Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- redogöra för den vetenskapsteoretiska bakgrunden till kvalitativ metod.
- utforma kvalitativa undersökningar i enlighet med vetenskaplig praxis.
- använda intervju och observation som kvalitativa datainsamlingsmetoder.
- bearbeta kvalitativa data med hjälp av specifika analysmetoder.
- granska kvalitativa forskningsartiklar kritiskt.

INNEHÅLL OCH UPPLÄGG

Kursen består av tre delområden:

- Vetenskapsteori och forskningsdesign.
- Intervju och observation som *datainsamlingsmetoder*.
- Tre kvalitativa *analysmetoder*:
 - Interpretative phenomenological analysis (IPA).
 - Conversation analysis (CA).
 - Grounded Theory (GT).

I kursen kommer ovanstående delar inte att behandlas helt separerade från varandra, eftersom innehållet i varje del ofta kan relateras till de andra delarna. Kursinnehållet behandlas genom föreläsningar, workshopar och studentföredrag, enligt nedanstående schema. Ta för vana att alltid kontrollera eventuella förändringar i TimeEdit.

Vecka	MÅNDAG	TISDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG
4	8-10 Introduktion (MT) - Info om kursen.		13-16 Föreläsning (MT) - Vetenskapsteori och forskningsdesign. - Howitt kap. 1-2 + 15-17 el. Fejes & Thornberg kap. 1 + 13.		13-15 Föreläsning (GE) - Intervju. - Howitt kap. 3-4 el. Fejes & Thornberg kap. 1 + 13.
5	13-15 Föreläsning (MT) - Observation. - Howitt kap. 5 el. Fejes & Thornberg kap. 1 + 13.		13-16 Föreläsning och workshop (MT) - IPA. - Howitt kap. 12-13 el. Fejes & Thornberg kap. 3 + 6-7 + inspirationstexter (se litteraturlista).		9-12 Föreläsning och workshop (MT) - CA. - Howitt kap. 6 + 9-10 el. Fejes & Thornberg kap. 10 + inspirationstexter (se litteraturlista).
6	13-16 Föreläsning och workshop (CF) - GT. - Howitt kap. 7-8 el. Fejes & Thornberg kap. 2 + inspirationstexter (se litteraturlista)		13-15 Föredrag, gr. 1-4 (MT) 15-17 Föredrag, gr. 5-8 (MT)		
7					OBS! Sista dagen för inlämning av hemtentan.

MT = Michael Tholander; GE = Gisela Eckert; CF = Camilla Forsberg

EXAMINERANDE UPPGIFTER UNDER KUSENS GÅNG

Uppgift 1: Workshopsuppgift

- Denna examinerande uppgift handlar om att redovisa en analys av ett empiriskt workshopsmaterial som delas ut via Lisam. Det kommer att gå att välja mellan tre typer av material (ett för varje metod), men man får också välja ett eget material.
- Studera det empiriska materialet redan innan respektive föreläsning och workshop, och försök med inspiration från både metodlitteraturen och de empiriska artiklarna (som är kopplade till den valda metoden och som också delas ut via Lisam) åstadkomma begynnande analyser helt på egen hand.
- Under workshoparna arbetar ni vidare i grupp med att åstadkomma analyser på det empiriska materialet, och läraren finns med som resurs.
- Observera att även om ni samarbetar kring möjliga analyser under workshoparna ska ni *skriva ihop rapporten på egen hand*.
- Rapporten ska vara 1-2 sidor lång och bifogas till hemtentan.
- Observera att ni enbart ska bifoga *en* workshopsrapport till hemtentan (dock EJ på analysmetod som ingår som en del av hemtentan).
- Skrivråd kopplade till de utdelade materialen:
 - Om du väljer IPA: Fokusera på hur mobbning upplevs inifrån.
 - Om du väljer CA: Fokusera på olika typer av verbala handlingar i larmsamtalet.
 - Om du väljer GT: Fokusera på bystander-rollen i relation till mobbning.
- Förslag på disposition av rapporten:
 - Inled allmänt genom att träffande karakterisera metoden.
 - Beskriv det empiriska materialet som delats ut.
 - Peka på teman/kategorier/kluster osv.
 - Välj ett tema och illustrera med minst ett fylligt och rikt citat.
 - Gör expanderande analyser av citatet.
 - Kom med kritiska synpunkter (mot metoden, materialet, er själva, osv).

Uppgift 2: Kritisk artikelläsning

Denna examinerande deluppgift handlar om att gruppvis leta upp, granska och presentera en empirisk, peer-reviewad, internationell forskningsartikel av god kvalitet. Observera att den valda artikeln ska bygga på någon av de tre analysmetoderna (IPA, CA eller GT) som behandlas i kursen och vara relevant utifrån ett kognitionsvetenskapligt perspektiv.

Alla studenter i respektive grupp måste vara delaktiga i val, granskning och presentation av artikeln. Förslag på frågor man kan fokusera på:

- Vad handlar artikeln om? Vad är syftet? Vilka är forskningsfrågorna?
- Varför är artikeln relevant utifrån ett kognitionsvetenskapligt perspektiv?
- Hur legitimeras studien?
- Vilka begrepp och vilken teori (inkl. tidigare forskning) används i artikeln?
- Vilken typ av datainsamlingmetod/data bygger artikeln på?
- Vilka är undersökningsdeltagarna?
- Hur skrivs den specifika metoden fram?
- Vilka metodproblem diskuteras?
- Vilka tolkningar av data görs?
- Görs både kondenserande och expanderande analyser?
- Vilka huvudresultat presenteras?
- Vilken kritik kan riktas mot studien?
- Vilka idéer på nya studier väcks?
- Vad kan man lära av artikeln som blivande kognitionsvetare eller professionell?

Varje presentation bör ta cirka 15 minuter, med ytterligare 5 minuter för uppföljande diskussioner. Använd visuell presentation – helst PowerPoint.

Obs! Skicka den valda artikeln till kursansvarig lärare senast en vecka innan presentationen.

Om man EJ deltar i gruppuppgiften kring kritisk artikelläsning ersätts uppgiften av en individuell granskning (ca 2-3 sidor lång) av valfri artikel. Om man EJ närvarar vid presentationen ersätts momentet av en skriftlig uppgift: Skriv en reflekterande text kring vad denna uppgift gett dig, dvs. vad du lärt dig och fått ut av uppgiften (ca 1 sida).

SLUTEXAMINATIONSUPPGIFT: HEMTENTA

Huvuduppgiften består i att individuellt planera och diskutera en möjlig kvalitativ studie. Som hjälp kan du föreställa dig att du söker medel hos ett forskningsråd och att hemtentan är din projektansökan. Här följer några saker du bör tänka på:

- Identifiera, avgränsa och legitimera en forskningsfråga som är möjlig att beforska med hjälp av kvalitativ metod.
- Välj, redogör för och diskutera frågor kring forskningsdesign.
- Välj, redogör för och diskutera en lämplig datainsamlingsmetod.
- Välj, redogör för och diskutera en lämplig analysmetod.
- Redogör för och diskutera vilka typer av slutsatser din studie skulle kunna resultera i.
- Redogör för och diskutera för- och nackdelar med din studie.

Omfång: 3-4 A4-sidor, Times New Roman, 12 punkter, 1,5 radavstånd.

Obs! Tänk på att alltid grunda dina resonemang i kurslitteraturen eller annan litteratur, och ange alltid sidnummer när du refererar.

Inlämning av hemtentan ska ske senast fredagen den 15 februari kl. 16.00 i Michael Tholanders postfack i I-huset (strax innanför den ingång som ligger närmast Campushallen).

Följande bilaga/bilagor ska också finnas med:

- Workshopsrapport (1-2 sidor) – för analysmetod som EJ ingår som en del av den individuella hemtentan.
- Om man EJ deltagit i gruppuppgiften kring kritisk artikelläsning ersätts uppgiften av en individuell granskning (ca 2-3 sidor lång) av valfri artikel (dock ej någon som andra presenterat). Om man EJ närvarat vid presentationen ersätts momentet av en skriftlig uppgift på 1 sida: Skriv en kort reflektion kring vad denna uppgift gett dig, dvs. vad du lärt dig och fått ut av uppgiften (ca 1 sida).

Kom också ihåg ihåg att mejla allt till Urkund: micth97.liu@analys.orkund.se

Bedömningskriterier:

- Förmåga att identifiera, formulera och legitimera (sälja in) en forskningsfråga som kan besvaras/beforskas med hjälp av kvalitativ metod (IPA, CA eller GT).
- Förmåga att referera till, redogöra för samt tillämpa relevant vetenskapsteori, metodlitteratur och forskning/teori i designen av en tänkbar studie.
- Förmåga att förutse och förhålla sig till olika typer av etiska och praktiska forskningsproblem i relation till den egna studien.
- Förmåga att tillämpa ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt i relation till den egna studien.
- Förmåga att bearbeta kvalitativa data med hjälp av specifika analysmetoder (IPA, CA eller GT).
- Förmåga att kritiskt granska vetenskapliga artiklar inom det kvalitativa forskningsområdet.

KOMPLETTERING OCH OMEXAMINATION

För de studenter vars hemtenta + bilaga betygsätts med U, G eller VG rapporteras resultatet in i Ladok senast den **4 mars**.

Möjlighet till komplettering ges till studenter vars hemtenta + bilaga bedöms ligga strax under G-nivån. **Vid kompletteringen används ”spåra ändringar”**. Kompletteringen ska skickas in via mejl senast den **11 mars**. Mejladress: michael.tholander@liu.se

Studenter som skickar in komplettering kan endast uppnå betyget G.

Om komplettering inte skickas in rapporteras betyget U in i Ladok.

Om komplettering inte bedöms som fullgod rapporteras betyget U in i Ladok.

För de studenter som inte prövats vid det första examinationstillfället, eller som inte fullgjort komplettering, anordnas en omtenta som ska lämnas in senast den **31 maj** i Michaels postfack på IBL. Innehållet i hemtentan (men ej i bilagan) måste vara nytt om studenten tidigare prövats och erhållit betyget U. Omtentan bedöms och behandlas på samma sätt som den ordinarie tentan. Omtentan mejlas också till Urkund: micth97.liu@analys.orkund.se

Om en student blir underkänd även på omtentan kan en ny hemtenta (inklusive eventuell bilaga) lämnas in senast den **30 augusti** i Michaels postfack i I-huset. Studenter som vare sig prövats vid första eller andra examinationstillfället kan också lämna in en hemtenta under denna period. Glöm ej att även skicka till Urkund: micth97.liu@analys.orkund.se

Om en student blir underkänd även vid den andra omtentan gäller den nya kursens examination och examinationsvillkor. Detsamma gäller studenter som valt att inte prövas under det första årets tre tillfällen.

LITTERATUR

Förslag på huvudbok (Välj gärna en av dessa! Howitts bok är mer utförlig än Fejes & Thornbergs antologi, men kanske mindre "hands-on" än den!)

- Howitt, Dennis (2016). *Introduction to qualitative research methods in psychology*, 3rd edition. Harlow: Pearson. ISBN: 9781292082998. (Andra upplagan går också bra: Howitt, Dennis (2013). *Introduction to qualitative methods in psychology*, 2nd edition. Harlow: Prentice Hall. ISBN: 9780273770060.)
- Fejes, A. & Thornberg, R. (red.) (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. Andra upplagan. Stockholm: Liber. ISBN: 9789147111657. (Obs! Se till att ni får tag på den andra upplagan, eftersom IPA inte finns med i den första!)

Andra alternativ till huvudbok:

- Smith, Jonathan (red.) (2007). *Qualitative psychology: A practical guide to research methods*. 2nd edition. London: Sage. (Obs! Avsnittet om "discourse analysis" inkluderar mer än enbart "foucauldian discourse analysis"!)
- Willig, Carla (2008). *Introducing Qualitative Research in Psychology*. 2nd edition. London: Open University Press. (Obs! I denna bok motsvaras "conversation analysis" av "discursive psychology"!)

Inspirationslitteratur inför workshopsuppgiften i IPA (kan laddas ned på Lisam):

- Athanasiades, C & Deliyanni-Kouimtzis, V. (2010). The experience of bullying among secondary students. *Psychology in the Schools*, 47(4), 328-341.
- Mackay, G., Carey, T. & Stevens, B. (2011). The insider's experience of long-term peer victimization. *Australian Journal of Guidance and Counselling*, 21(2), 154-174.
- Thornberg, R., Halldin, K., Bolmsjö, N. & Petersson, A. (2013). Victimising of school bullying: A grounded theory. *Research Papers in Education*, 28(3), 309-329.

Inspirationslitteratur inför workshopsuppgiften i CA (kan laddas ned på Lisam):

- Cromdal, J., Osvaldsson, K. & Persson-Thunqvist, D. (2008). Context that matters: Producing "thick-enough descriptions" in initial emergency reports. *Journal of Pragmatics*, 40(5), 927-959.
- Svennevig, J. (2012). On being heard in emergency calls: The development of hostility in a fatal emergency call. *Journal of Pragmatics*, 44(11), 1393-1412.
- Whalen, J., Zimmerman, D. & Whalen, M. (1988). When words fail: A single case analysis. *Social Problems*, 35(4), 335-362.

Inspirationslitteratur inför workshopsuppgiften i GT (kan laddas ned på Lisam):

- Forsberg, C., Thornberg, R., & Samuelsson, M. (2014). Bystanders to bullying: Fourth- to seventh-grade students' perspectives on their reactions. *Research Papers in Education*, 29(5), 557-576.
- Thornberg, R. (2010). A student in distress: Moral frames and bystander behavior in school. *The Elementary School Journal*, 110(4), 585-608.
- Thornberg, R., Tenenbaum, L., Varjas, K., Meyers, J., Jungert, T., & Vanegas, G. (2012). Bystander motivation in bullying incidents: To intervene or not to intervene? *Western Journal of Emergency Medicine*, 13(3), 247-252.

Förslag på fördjupningslitteratur:

- Allwood, C. M. & Erikson, M. (2010). *Grundläggande vetenskapsteori för psykologi och andra beteendevetenskaper*. Lund: Studentlitteratur. (Kan verkligen rekommenderas som en bra introduktion till vetenskapsteori!)
- Arvastson, G. & Ehn, B. (2009). *Etnografiska observationer*. Lund: Studentlitteratur.
- Arvola, M. & Linder, J. (2018). Know thy users by interpretative phenomenological analysis. *Journal of Interaction Science*, 6(3).
<http://jois.ce.jku.at/index.php/jois/article/view/48/33>
- Atkinson, P. m.fl. (red.) (2001). *Handbook of ethnography*. London: Sage
- Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis*. London: Sage.
- Emerson, R., Fretz, R. & Shaw, L. (1995). *Writing ethnographic fieldnotes*. Chicago: University of Chicago Press.
- Graham, B. (2008). *Forskningsintervjun: Tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.
- Guvå, G. & Hylander, I. (2003). *Grundad teori – ett teorigenererande forskningsperspektiv*. Stockholm: Liber.
- Hammesley, M. & Atkinson, P. (2007). *Ethnography: Principles in action*. 3rd edition. Milton Park: Routledge.
- Hutchby, I. & Wooffitt, R. (2008). *Conversation analysis*. 2nd edition. Cambridge: Polity.
- Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Knoblauch, H. (2005). Focused ethnography. *Forum Qualitative Social Research*, 6, 44.
- Kvale, S. (1994). *Psychology and postmodernism*. London. Sage.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Larkin, M., Watts, S. & Clifton, E. (2006). Giving voice and making sense in interpretative phenomenological analysis. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 102-120.
- Smith, J. (red.) (2008). *Qualitative psychology: A practical guide to research methods*. 2nd edition. London: Sage.
- Smith, J. (2004). Reflecting on the development of interpretative phenomenological analysis and its contribution to qualitative research in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 1, 39-54.
- ten Have, P. (2007). *Doing conversation analysis: A practical guide*. 2nd edition. London: Sage.
- Willig, Carla (2008). *Introducing qualitative research in psychology*. 2nd edition. Maidenhead: Open University Press.

KURSVÄRDERING

Enligt högskoleförordningen ska studenter som deltar i eller avslutar en universitetskurs ges möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen. Inom den här kursen sker detta genom Linköpings universitets elektroniska kursvärderingssystem (Evaluate). Kursansvarig uppmanar alla studenter att ta denna chans att förbättra den kognitionsvetenskapliga utbildningen vid Linköpings universitet för kommande studenter. Utöver detta ansvarar lärare för att kursen fortlöpande utvärderas inom respektive kursgrupp.

KONTAKTINFORMATION

Kursansvarig

Michael Tholander: 013-28 29 78; michael.tholander@liu.se

- Vid övergripande frågor rörande kursen, t.ex. studiehandledning, schema eller litteratur.

Kurslärare

Gisela Eckert: 013-28 21 44; gisela.eckert@liu.se

Camilla Forsberg: 013-28 58 92; camilla.forsberg@liu.se

Michael Tholander: 013-28 29 78; michael.tholander@liu.se

- Vid frågor rörande enskilda föreläsningar och workshopar i kursen.

Kursadministratör

Fredrik La Fleur: 013-28 21 04; fredrik.la.fleur@liu.se

- Vid frågor rörande administrativa ärenden, t.ex. Lisam eller Ladok.

Programadministratör

Anna Grabska Eklund: 013-28 23 62; anna.grabska.eklund@liu.se

- Vid frågor rörande studieavbrott och avregistrering.

Programansvarig

Mattias Arvola: 013-28 57 03; mattias.arvola@liu.se

- Vid frågor rörande programövergripande frågor.

Övriga frågor: Fråga i första hand dina studiekamrater eller din campuslärare.